

Učiteljski

TOVARŠ.

Izhaja
1. in 15. dne vsakega
meseca na celi poll.

List za šolo in dom.

Veljá
za vse leto 2 gl. 50 kr.,
za pol leta 1 gl. 30 kr.

List 4.

V Ljubljani 15. februarja 1872.

Tečaj XII.

Omika.

Vsaki čas ali vsako stoletje ima svojega duha, kateri rodove oživlja in giblje in z nekako čudno močjo vse naprej tišči — k nekemu koncu ali k neki naméri. Kolikor blažnejši je ta namen, kamor se narodi nagnejo, toliko žlahtnejši je narod in toliko večja njegova stopinja v občni zgodovini, kajti občna zgodovina je občna velika sodba, ktera sodi vrednost časov in ljudstev.

Našega stoletja geslo — vsaj tako je splošno mnenje — je omika. Kaj pa je omika? Slovenec pravi: predivo mikati, omikati, da se boljše predivo — pražnje dobí, — perilo likati, da je olikano. Ako prenesemo besedo „mikati“ ali „omikati“ in „likati“ na človeka, se hoče reči: človek mora se mórati, da odverže vse, kar ne veljá, n. pr. slabe navade, nevljudno ali sirovo obnašanje, nevednost, sirovo besedo — in nabirati si vednost ter prisvojiti si poštenost in pravičnost.

Olika se bolj ozira na vnanje človekovo obnašanje, kar se po latinski reče „civilizovanje“.

Olikanec se v vsakem kraji in pri vsaki priliki vé prav obnašati; omikanec ima vendar večjo znotranjo vrednost. Navadno pa omika rodi tudi oliko, t. j. da ta, ki kaj vé, se tudi navadno spodobno obnaša, in je tedaj omikanec ali olikanec; kdor pa ni omikanec, je težko olikanec, ker sta ta dva značaja v tesni zvezi med sabo.

Vsi narodi od nekdanj tiščé za omiko — vsi vladarji jo hočejo pospeševati, pa vendar malokrat se omika razširja po pravi poti. Kje naj se omika začénja, kje naj se ukorenini? Le ena je pot, ki pelje do omike, t. j. pot vzrejevanja in podučevanja. Brez podučevanja in vzrejevanja se omika misliti ne more, kajti skušnja učí, da človekove naj lepše zmožnosti spé, ako jih ne budí prava odgoja. Zibel omike pa je dobro vredjena ljudska učilnica ali šola.

Šola je mikavnik ali likač, ki mladost na grebenu čisti, loči pezdirje od dobrega prediva ter pripravlja praznje. Šola je likač, ki gladi tudi vnanjega človeka, da je na lice vsaj pripraven in ličen v vseh okoliščinah življenja.

Šola mora tedaj širiti omiko in oliko med ljudstvo ali narod in med široki svet. Ali pa je vsaka šola zibel omike, ali se povsod iz vsake šole širi tista omika, ktere potrebuje ljudstvo? Ljudska šola mora skrbeti za ljudstvo, da se ljudstvo izobražuje. Kako pa se izobražuje ljudstvo? Ljudstvo izobraževati se pravi ljudsko ali narodno življenje zbudjati in žlahniti.

Srečna je država, ki najde pravo pot, po kateri se narod naj boljše in gotovše žlahtni, kajti ljudsko ali narodno življenje je prva močna podlaga vsake države. Vsaki človek, vsako ljudstvo, vsaka vlada, ktera hoče izobraževati ali splošno omiko širiti, mora začeti pri ljudstvu in sicer v zibelki ljudstva — v ljudski šoli. Kdor ni prijatelj ljudskih šol, je tedaj sovražnik in zaviravec omike in olike, ako še tako lepo govori o omiki in jo visoko povzdiguje.

Poglejmo pa iz pedagoškega stališča, katero sredstvo ali pomoček naj bolj pripomore, da se ljudstvo v šoli mika in lika! Vsaka izreja, vsako podučevanje mora biti v tem jeziku, ktereга razume posamesni človek ali obče ljudstvo, t. j. Nемеc mora se učiti po nemški, Čeh po česki, Magjar po magjarski, Lah po laški, Hervat po hervaški, Serb po serbski in Slovenec po slovenski. Kakor ima Nемеc, Lah in Magjar svoj mikavnik, tako imeti ga mora tudi Slovenec; brez domačega mikavnika in likavnika ne širi se omika in oliko med domače ljudstvo. To nas ne uči samo zdrava pamet, temuč tudi skušnja iz vseh časov sveta. Nobeno ljudstvo na svetu in noben posamesen človek se še ni omikal v jeziku, ki ga ni razumel. Ako se tu pa tam prigodí, da kaka bistra glava pride po tuji lestvici na višjo stopnjo omike, je bila prva njegova stopnja ali podlaga k omiki vendar le v domačem, njemu znanem jeziku.

Vprašajmo pa takega omikanca, in povedal nam bode, kako je stopal po stopinjah do omike, kazal nam bode, da jako težavno in negotovo. Kar pa se pri posamnem more zgoditi, se vendar pri veliki množini — pri celem narodu izvršiti ne more. Podučevanje, t. j. ljudska omika je tedaj mogoča le v ljudstvenem jeziku, in vsaki, kdor resno hoče in misli na kako ljudsko izobraženje, ta mora pripoznati in podpirati podučevanje v ljudskem jeziku. Ljudske šole v novejšem času so tudi res pri nas v ljudskem jeziku, ker naša vlada je že davno ravno to spoznala, da le po ljudstvenem jeziku more se ljudstvo izobraževati. Njegovo Veličanstvo, svetli cesar, je s svojega vladarskega prestola izrekel in zagotovil "narodno" ravnopravnost; t. j. živjati in rabiti ljudski

jezik na Slovenskem tako, kakor ga rabi Lah na Laškem, Magjar na Ogerskem, Hervat na Hervaškem in Nemeč na Nemškem.

Pedagogičnega načela in postavne poti deržimo se tedaj slovenski učitelji, ako izobražujemo ljudske učence po ljudski — t. j. v njem znanem slovenskem jeziku. Kdor drugače misli, ni pedagog, in tudi ne pravičen, ker ne spoštuje postavne enakopravnosti; taki je pravi mračnjak in sovražnik splošne omike. Ako pa hočemo v ljudski šoli po tej edino pravi poti omiko širiti, pa ne smemo misliti, da smo koj zmožni za to. Ne! Omika širi se po lepem oglajenem jeziku; le z oglajenim, pravilnim govorom učitelj izobražuje in lika.

Ni ga jezika na svetu, da bi se bil povzdignil brez učenih mož, kateri so z lepim jezikom ali v govoru ali v pisanji širili omiko.

Stara pogoja je: Kakoršni jezik ali govor ima kako ljudstvo, tako je tudi omikano, kajti jezik je slika ali fotografija duha ljudskega. Kineški jezik je tako terd in merzel kakor kineško ljudstvo; francoski jezik je tako lahkogibčen in pridobljiv kakor francoz, nemški resen in globoko zamišljen in nekako ponosen, kakor nemški narod.

Ni ga na svetu tudi omikanega naroda z neomikanim jezikom, in kjer imajo ljudstva bolj olikan jezik, kakor sami kažejo, je gotovo, da jih je kaka sila potlačila, da so prišli v „dušno krido“, ker olikani jezik razodeva njihovo nekdanjo dušno bogastvo. Nam ljudskim učiteljem je tedaj sveta naloga, da širimo omiko po vseh pravih potih in z vsemi pravimi pripomočki, s kterimi moremo resnično kaj doseči. Kakor potrebuje vsaka zemlja in vsako podnebje posebnega obdelovanja za boljšo rast, tako tudi mi slovenski učitelji zraven splošnih pedagogijskih ravnil, potrebujemo tudi še posebnih za obdelovanje svojega domačega polja. Nikar ne mislimo in ne čakajmo, da bi nas drugi narodi silili k delu na našem polji, priganjajmo se sami, in delajmo za pravo omiko tega ljudstva, iz kterega smo, in to ljudstvo od nas tudi po pravici zahteva. Ako zraven splošne pedagogike gojimo svojo, za svoje okoliščine, za potrebe našega ljudstva, nam ne more nihče očitati, da se vtikujemo v politične stvari in stranke, kajti naše geslo je: gibati se nad strankami, delati pa vendar za omiko domačega ljudstva.

Ako smo zvesti slovenski učitelji, gojimo tudi modérno pedagogiko, ki je izrečeni značaj našega stoletja, in nam kliče: „Šola naj služi duhu časa!“ Ali ni duh časa tak, da se omika širi pri vseh narodih — tedaj širimo jo mi pri svojem narodu! Modérna pedagogika velj: Izrejaj mladost za prostost, ki se dobiva v vednostih; in šola naj sodeluje povsod, kjer je napredek. Napredek in prostost je gotovo v omiki vsakega posamnega naroda.

Naglo in neprenehoma vertí se časovo koló, in narodi vstajajo na zgodovinskem pozorišču, cvetó, precvitajo, zginjajo in nekteri tudi zgi-

nejo. Star je naš narod, vendar ni še cvetel. Zgodaj si je osnoval slovstvo, pilil in likal jezik, da bi si vstvaril prvo podlago pravi izomiki, toda ni še došel zlate dobe. Prikazala se mu je večkrat že zlata juterna zarja, a zatemnili so jo viharni oblaki — ni prederl še meglenja, da bi na dostojni stopnji užival oživljajoče žarke svoje omike. Mi Slovenci smo v kratkem času vendar le (za kar drugi narodi potrebovali so stoletja) prišli na lestvici omike že precej naprej. In ni daleč, da bode lepo razraščena stala lipa slovenske omike, posebno ako bodemo mi ljudski učitelji edini in edino delali za pravo ljudsko omiko. „Edinost slabim stvarjem moč daje“. „Sloga jači, nesloga tlači“. „Zerno do zerna pogača, kamen do kamna palača“ — so naši pregovori, katerih nikdar ne pozabimo. Kedar bode med nami Slovenci vladala edinost in ljubezen, bodo izpolnovala se besede našega milotožečega pesnika, ki pravi:

„Vremena bodo Kranjcem se zjasnile,
Jim milše zvezde, kakor zdaj sijale,
Jim pesmi bolj sloveče se glasile“.

Novo šolske postave in potrebe kmečkega ljudstva.*)

Brali smo v 2. l. „Uč. Tov.“ spis, v katerem g. pisatelj nasvetuje, kaj naj bi se v ljudski ali narodni šoli v prvi versti učilo, namreč: Umno kmetovanje in gospodarstvo s svojimi raznovertnimi oddelki. Da bi bil nauk umnega kmetijstva in gospodarstva za naše kmečko ljudstvo koristnejši in potrebniji, nego več drugih nauk, kakor n. pr.: risanje, prirodopisje, naravoslovje, kemija, telovadba itd., rad priterjujem, toda, da bi imel nauk kmetijstva in gospodarstva pred nauki branja, pisanja in številjenja predstvo, vendar jaz g. pisatelju ne morem poterjati. G. pisatelj vpraša: „Kolikokrat na teden, na mesec, na leto treba je kmetu čitati, pisati“? O čudno vprašanje! Tukaj je g. pisatelj naravnost pokazal, da je s kmečkim ljudstvom še malo občeval in da on potrebe kmečkega ljudstva le od ene strani opazuje; ali, ako hočemo eno reč na tanko spoznati, jo moramo okoli kraja in tudi v sredini dobro ogledati. Vediti in soditi moramo že učitelji sami po sebi; posebno pa še tisti, ki imajo za kaj več, nego sami za se skerbeti; koliko dni jim mine, da ne bi potreba bilo pogledati, manj ali več, kje imajo kaj beličev.

Koliko več in večji stroške in tudi dohodke pa še imajo naši kmetje! Kaj jim je torej storiti, da bodo mogli konec leta računati o gospodarje-

*) Tudi mi se v tej zadevi popolnoma vjemamo z Vami, in prepričani smo, da g. pisatelj tudi ni tako hudo mislil, da bi se v šolah učilo bolj gospodarstvo kot branje in pisanje; sej vendar brez branja, pisanja in številjenja ne more se misliti nobena šola.

nji? Da jim bo to mogoče, morejo gotovo slednji večer zapisati stroške in dohodke prešlega dneva v gospodarsko knjigo, iz ktere konec leta račun čez svoje gospodarjenje storijo; kar pa kmet zapiše, bode gotovo nazadnje vse prebral, je li vse prav zapisal. Vidi se, da skerbnemu gospodarju, kateri hoče v istini prav gospodariti, ni le enkrat na teden, na mesec, na leto treba kaj čitati, pisati in računati, ampak slednji dan. Nadalje mislim, da bi se v ljudski šoli branje, pisanje in številjenje tudi učilo pred kmetijstvom tudi zarad tega, ker starši ne pošiljajo samo onih otrok v šolo, katerim mislijo svoje kmetijstvo izročiti, ampak pošiljajo jih, naj jih že imajo 2, 3, 4 ali še več, a dom svoj bodo gotovo le enemu dati mogli, in drugi bodo si morali po drugih raznovrstnih potih svoj kruh služiti.

Kaj bode tedaj šola onim koristila, ako so se v šoli namesto drugih potrebnih naukov le kmetijstva učili? Koliko dandanes človek veljá, ako ne zna drugega, nego kmetovati? Vediti tudi moramo, da šole po deželi zovejo se ljudske ali narodne, a ne kmetijske; torej v njih izobrazuje se sploh narod, a ne samo kmečko ljudstvo. Ljudska šola mora skerbeti za napredek i blagostanje vsega, a ne samo kmečkega ljudstva. Vediti moramo tudi, da otroci, kateri so se kmetijstva le takorekoč na spomin učili, bodo to gotovo pred pozabili, kakor se bodo kmetijstva poprijeli, ako ne morejo tega, kar so se v šoli učili, doma ponavljati, kedar iz šole ostanejo. Da pa 14 ali 15 letni deček ali deklica, ko iz šole izostane, se kmetijstva v popolni meri poprijeti ne more; kajti, ako bi mu duševne zmožnosti tega ne ovirale, mu gotovo telesne moči še ne pripuščajo; preden pa se to zgoditi more, so šolski nauki že davno pozabljeni. Kaj pa potem? Ako se je otrok v šoli naučil pravilno čitati, pisati in številiti, mu je še potem, ko je iz šole izostal, mogoče si umnega kmetovanja in gospodarstva prisvojiti s pomočjo podučljivih kmetiških knjig; v to imamo že nekaj prav koristnih knjig, in upamo, da jih bode še več.

Tudi moram iz skušnje še omeniti, da o kmetijstvu si kmečko ljudstvo jako malo daje svetovati, kajti kmet si misli, da gosposki človek ne more svetovati o kmetijstvu.

Mislim, da bi se šolska mladež v šoli bolj čitanja, pisanja in številjenja nego kmetijstva učila, in le namesto nekterih zgoraj omenjenih naukov, kateri za kmečko ljudstvo niso toliko važni in koristni, naj bi se kmetijstvo in gospodarstvo toliko učilo, da se mladini postavi temeljni kamen, in da se ji pokaže in naznani pot, po kateri ji je mogoče do umnega kmetovanja in gospodarstva dospeti, ko iz šole izostane.

Toliko na g. pisateljev dopis v smislu §. 13. šolske postave od 10. avgusta l. 1870. Tudi želim, da bi še kdo drugi v tej zadevi svoje misli naznanil.

M. Kovšca.

Pervi splošni hervaški učiteljski zbor v Zagrebu. *)

(Dalje.)

Stěpanek hoče, da se tudi v pedagoškem obziru le bolj hrvaščina goji. Naše narodne inštitucije naj bodo take, da nam ohranijo hrvaško pedagogiko. To bi se lahko dalo izvesti, ker narod naš ima dične krvi in dičnih spominkov. Tudi na hrvaški slavni značaj bi se imelo pri vstanovitbi splošnih pedagoških principov ozirati.

Začnè se specijalna debata. Stojanović bere resolucije.

Modec: Prosem, da se povsod namesto pučka šola rabi izraz „narodna šola“, kakor je že včeraj bilo rečeno.

Dr. Popović Štefan (iz Srbije) pravi, da bi bilo treba nauke jasniše našteti in vpraša, kdo bo potom nauke za narodne šole odločeval, ako ta zbor tega storiti noče? Deželnemu zboru to ni varno prepustiti, storimo torej mi tukaj, in ne čakajmo na druge.

Buzolić pravi: „Vsi imamo pogreško, pa bi se vtegnili še le pozneje spomniti naukov, ki so koristni za šolo. Najboljše je, ako pri splošnem izrazu v tem oziru ostanemo. Odločevanje predmetov v narodni šoli se bode dalo strokovnjakom“.

Popović (vrednik srbske „Šole“) bi tudi rad, da se v resolucijah nauki za narodne šole naštejejo. Nasvetuje, naj bi nauke odločil ravno tisti odbor, ki je resolucije za 2. točko sestavil.

Tomić Pet. predlaga „slavjanske odbore“, ki bi to reč izdelati imeli.

Dević spominja zbor na šolske odbore. Če mi tukaj vse na svoje rame naložimo, kaj pa da potem šolski odbori delajo. On je za prvotno formolacijo.

Bartolić, gimn. ravnatelj iz Karlovca, je tudi za odborov predlog, naj bi se pri splošnem izrazu ostalo. Tudi v osnovi za gimnazijalne šole niso našteti posamesni nauki. Pa bi tudi nevmjestno bilo od strani tega zbora, da se peča z opravili, ki so stvar šolskih vladnih odborov.

Prve tri resolucije so te-le:

1. v narodni šoli naj se učé vsi tisti nauki, ki so negiblivo potrebni, da se doseže odločeni namen;
2. pri podučevanju treba je posebno gledati na namen, a ne le na način in sredstva;
3. postava naj na tanko odloči obseg znanja za mladost v vsakem posamesnem razredu in iz vsacega posamesnega nauka. To odločujejo učilne osnove, ktere so-stavljajo učiteljski zbori.

*) Zavoljo neugodnih okoliščin je ta spis nekoliko zaostal; vendar ker je stvar važna, ni ravno napak, ako ga tudi pozneje nadaljujemo.

Tomić J. govori o 4. točki. Če sedaj vse na tanko ne odločimo, bo zanaprej tako, kakor je bilo do sedaj. V deželni zbor pridejo ljudje, ki nobenega pojma nimajo o narodnih šolah. Da, bolje bi bilo, da nimamo nikakoršnih šolskih knjig, kakor take, kakoršne so sedaj. Še celó laške šolske bukve imajo več iz hrvaške historije in več našega zemljepisa, kakor mi.

Basariček pravi, da se povsod v vsakem zboru le splošna načela postavljajo.

Buzolić brani svoj predlog. Nam je odprto široko polje tudi pozneje, ako hočemo svoj glas vzdigniti na dobro naših šol.

Bartulić pristavlja, da mu v 3. točki ni jasna beseda „postava“, ker je to res zeló obširna beseda. Mesto „postava“ naj bi se reklo „učiteljsko osebje“.

Cugšvert pravi, da bi županijski odbori sestavljali šolske bukve in se ozirali tudi na mestne (lokalne) okolnosti šolskih otrok. (Vpitje: Na stvar!)

Brletić: Stvar je dosti jasna, ni treba časa gubiti. Pod „postavo“ razumijo se strokovnjaki, a to je od naše strani dosti rečeno. Brani redakcijo.

Pri glasovanji sprejete so tri prve resolucije, kakor so gori postavljene. Stojanović bere 4. točko.

Jambrećak želi, da se namestu „6 let“ reče 6 razredov, ker to je jasniše. Pa to tudi pravi, da ne bo mogoče izpeljati, ker imamo premalo učiteljskih močí in pa tudi financialno stanje je stisnjeno.

Fabković: Veliko jih je, ki se čudijo, da naj bi se kmet učil 6 let, pa še mislijo, da skoz vseh 6 let v enej sobi. Razrede treba je po letih in zrelosti otrok razdeliti. Pri denašnjeji triletnej šolskeji osnovi se otrok naučí največ brati in pa litanije moliti. (Dobro!)

4. resolucija je sprejeta: Narodna šola se delí v 6 let z ravno toliko učiteljev, katerih more tudi manj biti, ker več o'd dveh razredov ne more en učitelj podučevati.

Stojanović bere: 5. Vsaka narodna šola mora imeti vsa potrebna učila, pomočne knjige za učitelje in knjižnico za mladost; tudi mora vsaka šola imeti prostor za gimnastiko; po vaseh imajo pa tudi še biti verti za poskušnjo za raznoverstna gospodarska opravila. (Sprejeto.)

6. Pri vsaki narodni šoli naj bode tudi dveletni strokovni tečaj za mladost, ktera zapustí malo šolo, pa negre v srednje šole. Podučevanje v vseh tečajih ima z ozirom na spole in mestne okolnosti le potrebe praktičnega življenja gojiti, a odtod se izveržejo vsi nauki, kateri privre-

dno znanje in umenje mladosti ne povišujejo. Tù se imajo odgojevati iz otrok ljudje za delo. (Sprejeto.)

Ko se 7. resolucija prebere, vstane

Tomić J. in pripoveduje, kako naj bi se šolske bukve imele postaviti. To opravilo naj bi se le narodnim učiteljem izročevalo.

Jambrečak misli, da bi dobro bilo, ko bi se v šolskih knjigah rabilo novo pravopisje in ko bi se tudi posamesne besede akcentovale. (Dobro!)

Tomić O. pravi, da naj bi hrvaški državni šolski odbori berila vredili, pa ne vsakih 10 let enkrat, ampak vsako 3. leto.

Fabković ne pozná akademičkega pravopisa, kterega je nekdo za šolske knjige nasvetoval. Akademikarji hrvaški so tako zmešani, da sami ne vedó, kako pišejo. Znana je pa stvar, da ima skor vsaki akademik svoje posebno pravopisje. (Živio! Vpitje.)

Buzolić brani akademijo in povzdigne slovesni protest proti razžaljenju akademije v imenu tukaj zbranih Dalmatincev. Pravi, da rajši iz tega zbora koj izstopijo in domu odidejo, kakor da bi sodelovati mogli pri tacih razželjenjih. (Živio!)

Tomić P. tudi akademijo zagovarja, ter pravi, da so tudi francoski akademikarji nezložni v pravopisji, pa da jim vendar nihče neznanstva ne očita. (Vpitje: Na stvar! Govornik neha.)

Resolucija 7. se z malimi premembami sprejme, in se tedaj tako glasi:

Vsi predmeti v narodni šoli naj se učé po načelih znanstvene in umne pedagogike, pa tudi vse učne in pomočne knjige morajo biti po tacih načelih sestavljene.

Šolske knjige sestavlja, vreduje in poterjuje le državni hrvaški šolski odbor; pa da ses časom tudi napredovati more, imajo se vsako drugo, najdalje tretje leto vse šolske knjige sploh pregledati (revidirati), v šolskih knjigah naj bode najnovejše pravopisje; a berila naj se natisnjajo z akcenti. Treba je pa, da bo tudi privatni konkurenciji odprto polje, če se namreč zadovoljuje z vstanovljenimi načeli.

Bere se 8. resolucija, ki se sprejme brez kake opombe, in se tako glasi: Knjige za narodne šole ne smejo imeti ničesar, kar bi morebiti žalilo ktero vero, národno ali pa domovinsko čuvstvo.

Poročevalec bere 9. resolucijo.

Bartulić pravi, da bi se namesto „inorodnih“ moralo reči „inonarodnih“.

Tomić J. trdi, da bi se nemški jezik iz narodnih šol za vselej in popolnoma mogel odpraviti. To naj bi se na tanko v tej resoluciji od-

ločilo in z besedami dostavilo: „da se iz hrvaških šol nemški jezik popolnoma izključuje“. (Živio!)

Stojanović pravi, da je z dušo in telesom narodnjak, ali vendar bi tega ne mogel dopustiti, da se nemški jezik popolnoma iz narodnih šol izključi. Ako mislite, da se z nemškim jezikom popači domači jezik, imate krivo, — poglejte le v granico, kjer se že toliko let podučuje tudi v nemščini, pa narod vendar ravno v granici govori najčistišo hrvaščino. (Živio!)

Modec hoče, da bi se namesto „domači jezik“, reklo „hrvaški jezik“.

Stojanović povzdigne še enkrat svoj glas za ptuje narodnosti na Hrvaškem. Pri nas je raznovrstnih šol: nemških in magjarskih. Mi drugim narodnostim ne smemo braniti njihove omike.

Filipović bere resolucijo še enkrat, in prosi da se glasuje.

Resolucija se glasí: Vsaki poduk v narodni šoli se mora podavati le v hrvaškem, narodnem jeziku. V narodni šoli se noben drugi jezik ne uči, le hrvaški.

V šolah taci, kjer so stanovniki druge narodnosti, ima se poleg drugega tudi hrvaški jezik kod učni predmet učiti.

Stojanović bere 10. resolucijo.

Bartulić hoče, da se ta resolucija izpusti „ker je že poprej bilo ravno to rečeno“.

Jambrećak govori, kako je nepraktična slovnica v narodni šoli in pravi, da ima načrt, po katerem naj bi se slovnica učila.

Filipović pravi, da ni mogoče tukaj o tem kaj dokončati, ampak govorniku priporoča, da si čas odloči in privatno svoj načrt zbranim učiteljem prebere.

Modec priporoča, da se iz narodnih šol vse izpusti, kar je nepotrebnega.

Sprejeta resolucija se glasí:

19. Iz posamesnih nauk je treba, da se pri formalnem poduku ozira le na potrebe vsakdanjega življenja, ne pa na suhoparne znanstvene sisteme.

Bere se 11. resolucija: Z ozirom na fizični razvoj mladosti in z ozirom na domače potrebe se mladost v narodnih šolah v prvih dveh razredih 18, v ostalih pa po 20 ur na teden (brez ur za petje in telovaje) sme podučevati.

12. resolucija: Očitne skušnje se ne vjemajo z načeli racionalne gojitbe, pa se naj odstranijo; namesto skušenj se naj na konci vsacega šolskega leta šolske slovesnosti vpeljejo.

Truhelka zagovarja šolske skušnje. (Mrmljanje. Potem popravi

in reče:) Jaz ne mislim očitnih šolskih skušenj, ampak le skušnje med letom.

Bartulić ne vé, kaj se ima pod „šolsko slovesnostjo“ razumevati. Pravi, da bi se bolje reklo „očitna šolska darila“.

Stojanović pristavi, da se šolska darila morejo tudi pri šolskih slovesnostih deliti.

Jambrećak jezno brani šolske očitne skušnje. Pravi, da so skušnje najlepša priložnost, da kmet do šole veselje dobí. Prosi zbor, da iz pedagoškega obzira nikakor skušenj ne zavrže.

12. resolucija se pri glasovanju sprejme, kakor je gori napisana.

Bere se 13. resolucija.

Buzolić želí, da se ravnanje zavóda starejšemu učitelju po šolskih razredih izročí.

Haraminčić želí, da starejšemu po letih. (Vpitje: Rešeno je.)

13. resolucija glasi: Vsaki učitelj odgovarja za znanstveni in moralni napredek svoje mladosti. Kjer sta dva učitelja ravna se zavodom starejši v službi ter zastopa zavod pri drugih oblastih. Kjer je pa več učiteljev, si na tri leta izmed sebe izbirajo ravnajočega učitelja.

14. resolucija: Postopanje z mladostjo mora biti v soglasji s humanitarno namero narodne šole, in se ima vjemati s pedagojskimi načeli.

Tretje vprašanje: kako bi se poleg dobro vredjenih narodnih šol imela vrediti učiteljišča — se zavoljo pomanjkovanja časa odloži na drugi splošni učiteljski zbor.

(Sledi 3. seja.)

Metelko

slovenskem slovstvu.

24. Kar raste, pravijo, šuma ne dela. — Tisti Prostoslav Milko, ki je v Illyr. Bl. stan slovenskega slovstva od l. 1833 do 1840 popeval tako černo, je pa književno napredovanje slovensko od l. 1830 do 1839 v III. tečaju časnika „Carniola“ l. 1840-41 popisal že dokaj prijetno, in še prijetniše v „Jordans Jahrbücher f. slaw. Lit., Kunst und Wissenschaft 1843. Leipzig. S. 223 — 225“. Le-tù pripoveduje o slovenskem pesništvu, o Čopu in Čbelici, o Prešernu in njegovem „Kerst per Savici“, o Dolinarjevih in Potočnikovih lepih pesmicah duhovskih. Sicer pa vlada tihota; nekako kasni so slov. književniki, pravi, ter se umikajo, in skoraj bi kdo mertvašnico zapel našemu slovstvu, češ, da je slovenski jezik že spet ob lepo ime, katero si je bil komaj pridobil pred vnanjim svetom.

Res so opovire, nekaj v pisateljih samih, nekaj v drugotnih zadevah. Ona kasnoba ali počasnost izvira menda od tod, ker so naši pisatelji le preskromni, in svoje književne izdelke sami ostro presojujejo ter čakajo le vgodnega časa, da se očitno pokažejo svetu slovenskemu. Imenoval bi lahko nektre, ko bi ne bal se jih žaliti, ki se pripravljajo na to p. Kastelic, Žemlja, Koseski, Krempej, Klančnik itd. Vidite toraj, da napredovanje v narodnem jeziku med nami ni tako slabo, kakor bi se človeku dozdevalo na prvi pogled, in da priti mora doba, v kateri se nebó zvedrilo bode nad Slovenci. Razun tega gojimo lepo upanje, da v kratkem dobimo časnik, v katerem se bodo skazovale mlade slovenske glavice.

K sklepu tega svojega spisa naj vašo pozornost obrnem na sadičnik bodočih Slovencev književnikov (die Pflanzschule der künftigen Slovenen-Literatoren). Jaz menim prihodnje duhovnike po škofovskih semeniščih v Ljubljani, Gradcu, Celovcu in Gorici, kateri so vsi vneti jeli učiti in vaditi se jezika slovanskega. Vzlasti med mladimi bogoslovci v Ljubljani se že nekaj let pod vodstvom profesorja Metelkota opazuje velika vnema za slovanske reči. Preteklo šolsko leto so se bogoslovci združili med seboj ter naročili si več slovanskih časnikov, in slednjemu družniku je bil nalog, do dobrega navaditi se slovenščine in učiti se razun te tudi kterege drugega jezika slovanskega. To jih ne stane težko, ker obe knjižnici — semeniška in licejska — imate dokaj knjig slovanskih v vsakterem narečji, in tudi g. Kastelic rad posojuje bukve iz svoje po Čopu pridobljene krasne knjigarne, ki šteje blizo 3000 zvezkov v vseh jezikih evropskih.

Bog naj venča njih vseh prizadevanje s svojim blagoslovom ter po njih daje narodu pravih učencov!

In ta Prostoslav Milko, ki je tako milo popeval slovenske domovine lepe senožeti in ravne polja, ter prosto slavil potok, kateri je rosil jih natihoma, je bil France Malavašič (r. v Ljubljani l. 1818, Metelkov učenec l. 1839, u. zdravitelj l. 1863).

25. Krog leta 1830 so sploh Slovani jeli se nekoliko oživljati na severu in na jugu. Na Českem sta delovala velikana J. Šafařík pa Fr. Palacký; med ogerskimi Slovenci je za vzajemnost slovansko svet budil Jan. Kollar (r. Slovak l. 1793, u. na Dunaju l. 1852). Iz Prage in Pešta in z Dunaja je selil se duh slovanski v Zagreb, Gradec, Ljubljano itd. Da so bogoslovci tako vneli se za slovanstvo, k temu so pač pripomogli slovenski dijaki, ki so iz Hrovaškega prihajali domú v prej imenovane bogoslovnice. Iz le-téh se je razširil slovenski duh po deželi ter navdajati jel i neduhovne.

Na Hrovaškem je vzlasti od l. 1835 deloval s svojimi tovarši dr. Ljudevit Gaj (r. v Krapini l. 1809). Po njem so Hrovatje dobili svoje Novine in svojega Danico. I Slovenci so želeli svojega časnika, in že

l. 1838 je tiskar J. Blaznik prosil, naj sme dajati na svetlo časopis slovenski „Zoro“, pa se mu ni pripustilo (vid. Krain und d. Deutschthum. 1862.); še le po prizadevanji nadvojvoda Jovana se je l. 1843 kmetijski družbi dovolilo na svetlo dajati „Kmetijske in rokodelske Novice“, katerih I. list se iz Blaznikove tiskarnice in založbe prikaže v sredo 5. mal. serp. ali junija, in katerih vredovanje prevzame njen tajnik dr. Janez Bleiweis.

V Slavinu že in v svojih pismih do Vodnika (1806 — 1808) je želel Dobrovský, naj bi Slovenci pa Hrovatje zedinili se v latinskem pravopisu ter s Čehi vzajemno pisali po istih pravilih, in l. 1832 je zoper Metelčico (vid. 17, str. 40) Slovence vnel Čelakovský: Ako vam, mili Slovenci! pride kdaj na misel popravljati svoj pravopis in svojo abecedo (Bohoričico), storite to po načinu Čehov in Poljakov, ter sprejmite za svoje *f, s, z, fh, sh, zh*, naše *s, z, c, š, ž, č* itd. To stori na Hrovaškem Gaj, in po njem so se tega česko-ilirskega pravopisa (Gajevica, Gajica, Gajčica) poprijemali štajarski in koroški Slovenci; kar pridejo l. 1840 v Ljubljani zapored v Gajici na svetlo: „Pesme Valentina Vodnika, Linhartov Veseli dan ali Matiček se ženi, pa Varh, iz englezkiga prestavil Andrej Smole“ (r. v Ljubljani 1800, u. 30. nov. 1840). V Illyr. Bl. je v prej natisnjenih dveh sonetih l. 1840 prvi rabil česko-ilirski pravopis Malavašič, in oglasil se mu je l. 1841 ondi v št. 3. Krájničan t. j. Jož. Žemlja (r. na Breznici 1805, tedaj duhoven v Ambružu, u. l. 1843) v sonetu: „Odziv iz Krajne“ z narodno ilirsko poslovico: „Slogom rastu male stvari“ itd., češ, skušajte pridobiti zanj veljake, da od Muz praga slogo to razširjajo „Do Slave matere pokrajne vsake“. — Na Štajarskem je bil str. 34 — 37, št. 14, 15 omenjeni, zdaj že tudi ranjki A. J. Murko (u. 31. dec. 1871 v Hočah), kateri je v l. svoji slovnici l. 1832 v Bohoričici boril se zoper Metelčico, v 2. l. 1843 sprejel Gajico, ter je med slovníčarji začetnik sedanjega slovenskega pravopisa.

Novice so sredi l. 1843 izhajati jele v Bohoričici, in prvi, ki jim je poslal v Gajici spis, zložil Tone Krempl, od Radgone št. 6, je bil spet Malavašič. L. 1844—45 so prinašale spise zdaj v Bohoričici zdaj v Gajici, kakor so jim dohajali; l. 1846 pa se prikažejo Novice v novem pravopisu vse, češ, da „s tem pravopisam stopimo v koló z drugimi Slovani, de oni naše, mi pa njih bukve lahko beremo“. — Huda čerkarska pravda ali abecedna vojska je bila kriva, da so mnogi, vzlasti stareji pisatelji dolgo pomišljevali si prestopiti k novemu pravopisu; tako n. pr. Slomšek v Drobotinah l. 1846, ki je na posebno prigovarjanje odgovoril: Bojim se, da se bo sedanjemu pravopisu ravno taka godila, kakor Metelčici, ktera ni obveljala, akoravno je bila celo od vlade zapovedana (cf. Beseda Slomšku v spomin, govor. Kosar, 1862).

Zoper Gajico je bil posebno Kopitar (cf. Hesychii gloss. 1839) in se vé da tudi Metelko.

Šolsko obzorje.

Iz Gradca. Kakor smo že v zadnjem listu »Tovarša« obljubili, naznamo našim bratom in šolskim prijateljem, da se že izdelan dobí X. zvezek Kopšičevih stigmografičnih risarskih predlogov, v katerem se nahajajo vaje o risanju zemljevidov. Gore se niso mogle narisati po zemljevidih Kranjskega, Štajerskega in Koroškega, še manj pa v zemljevidu Avstrijsko-ogerskega cesarstva kajti prepisani bi bili zemljevidi, kar bi otroci ne mogli risati, ker preradi dolge poteze delajo. Nekaj gor se je zaznamovalo samo s trikotnikom $\triangle$ in prvo čerko imena, tako n. pr.: pomeni T. (Triglav), Gr. (Grintovec), N. (Nanos) Sch. (Snežnik, Schneeberg), K. (Krim), K. (Kum), L. (Ljubelj) itd. Iz enacega vzroka so se morala tudi znamenja dobljenih in zgubljenih vojsk izpustiti. Bila so že narisana, a potem pa izpuščena, ker je bilo preveč pisano. Saj še imen mest ne bodo mogli učenci popolnoma izpisati, ampak morali jih bodo morda le s prvo čerko zaznamovati, kakor: Ljubljana = Lj., Loka = L. itd. Da si pa učenci imena le z začetno čerko zaznamujejo, utegne pa v tem oziru morda tudi dobro biti, ker jih učenci potem lahko kakor neme ali mutaste zemljevide rabijo, se vé, da ne popolnoma, ker tu so saj prve čerke imen. Zemljevidi so narisani v mrežo, da se risanje otrokom nekoliko polajša. Naj tedaj te mreže nihče nima za poldnike in soravnike, kar se na prvi pogled spozná. Učitelji, sezite tudi po tem zvezku, gotovo vam bode dopadal in vstrezal. J.

Iz Gorice. Začeli smo tudi na naši pripravnišnici šole. Goriško izobraževališče šteje 3 razrede; v prvem razredu je 8 slov. pripravnikov, v drugem 3 in v tretjem 6. Za slovenske razdelke imamo tri slovenske profesorje, namreč g. F. Budalo, g. Vodopivca in g. Glavackega. Poslednjega smo še le pred kratkim dobili. J. Leban.

Iz kanalske doline. V vsakem kraju se tovarši, sodelalci shajajo, da se o svojem poslu pogovarjajo. Tako bodemo storili tudi mi učitelji in gojitelji iz kanalske doline. Se vé, zamudili smo mnogo; med tem, ko so se drugi sodelalci v zborih izobraževali, pogovarjali in posvetovali o preimenitnem poslu, dremalo se je v tej mirni dolini. Ali spanji smo dali za vselej slovó. Izvolili smo si začasni odbor, ki je prevzel nalogo, da bode sestavil pravila. V drugi skupščini smo pravila od točke do točke pretehtovali, potem pa smo jih višji oblasti v poterjenje poslali. Upamo, da bode novo učiteljsko društvo v tej dolini skorej oživelo. Poročali ti bodemo, dragi »Tov.«, kar bodemo o tej zadevi storili. Delajmo za mladino — za dom! J. B. Peščanski.

Iz Žirov. (Krajni šolski svet. Društvo »Šola«.) Naš krajni šolski svet imel je preteč. m. svojo 4. sejo. Pričujoči smo bili razun enega, vsi udje. Priporočalo se je, da naj ima učitelj šolsko »razrednico« v redu 26. grudnia je učitelj naznanil starše, kateri svojih otrok v šolo ne pošiljajo, kr. šolskemu svetu; sklenilo se je, da naj se za sedaj vsi starši še enkrat splošno posvaré in opomnijo, da, če svoje dolžnosti ne bodo spolnovali, bodo postavno kaznovani. Letos je pri nas 474 za šolo vgodnih otrok, a šolo jih obiskuje le 270, torej jih ne hodi v šolo 204 (med temi, ki v šolo ne hodijo, so šteti tudi vsi 6 let stari in tudi vsi bolehní in slabotní, katerih zarad slabih, nevarnih in daljnih potov ne silimo v šolo). Proračun za šolske potrebe v tem letu se bode v kratkem sestavil in predložil srenjskemu predstojništvu. Naznanilo se je tudi, da otroci, ki med letom v šolo dohajajo — šolski red motijo in da se bode skerbelo, da se ta napaka odpravi. Za letos vgodne otroke bode popisoval učitelj sam. Omenjalo se je tudi društva »Šole«, in posrečilo se je, da se je pri tej

priliki nabralo 6 gold. v ta namen, da se naša šola vpiše za uda prve verste v to društvo.

Društvo »Šola« nam je za ta denar poslala tega-le šolskega blagá: telurij, 36 podob, z domačimi in tujimi živali, veliko predlog za risanje, čez dve sto jeklenih peres, okoli 200 podkladkov pri pisanji, mnogo spominkov pridnosti, 100 ték za lepopisje in še več drugih reči. Iz tega se razvidi, da denar, ktereга kdorsibodi društvu »Šoli« nakloni, ni zgubljen. Vsak učitelj vé, kako nekterim, zlasti ubožnim učencem vsakorsnega, posebno pisalnega orodja večkrat primanjkuje. Vsemu temu pomaga društvo »Šola«, ker po tem društvu dóbi slehern ud vse za šolo potrebne reči za tako majhen denar, da se človek čuditi mora, in le tako more se ubogim učencem pomagati.

Društvo »Šola« tedaj vsem učiteljem in šolskim prednikom prav živo pripravóčamo.

Jos. Čerin.

Iz selške doline. V nedeljo, 21. preteč. m. mi donese srenjski sluga dopis od okrajnega šolskega sveta v Kranji, v katerem naznanja, da je veleslavni c. k. deželni šolski svét z odlokom od 9. grudna l. l. št. 1501 učni čertež, kojega so učitelji 4 razred. ljudske šole v Škofjiloki osnovali, zahtevam ministerškega ukaza od 12. julija l. 1869. št. 6299 odobril in poterdil. Pristavek okr. šol. sveta se glasi: »Ta učni čertež ima po določilu okr. šol. sveta v tem okraji splošno veljavo«.

Za tukajšnjo razdeljeno šolo je učni čertež taki-le:

I. Oddelek.

Nauki:	učne ure na teden:
kerščanski nauk	1 uro
nauk v jeziku, kazalni in rečni nauk	7 »
številjenje	2 „
vkup	<hr/> 10 ur.

II. Oddelek.

kerščanski nauk	2 uri
nauk v jeziku, rečni in kazalni uk	10 »
številjenje	2 »
petje in telovadba	1 »
vkup	<hr/> 15 ur.

Iz tega učnega čerteža se vidi, da je učiteljem razdeljenih ljudskih šol delo za 6 ur na teden povikšano. Kar mene zadeva, se tega ukaza nisem vstrašil, kajti sám spoznati moram, da pri tolikem številu naukov, bilo je do sedaj gotovo premalo učnih ur odločenih; zategadel sem se pa tega ukaza koj poprijel, kajti 22. dan pr. m. sem šolski mladini naznanil, da od sedaj naprej bode vsaki dan dopoldne 3 ure šola, in prepričal sem se, da otroci bi radi hodili v šolo, ako bi jim starši zarad malo vrednih domačih opravil ne branili redno hoditi v šolo. Bog daj, da bi tudi starši spoznali potrebo in korist šolskih naukov, in da bi veselje do šole dobili!

Kakor sem zgoraj omenil, je delo ljudskim učiteljem na deželi pomnoženo. Kaj pa njih plača, ali se bode ravnala po njihovem delu i trudu? Vidi se, da se učiteljem delo i trud množi; kdaj pa se bode tudi materijalno stanje učiteljem zboljšalo? Vedeti je treba, da učitelji samo z obljubo nismo zadovoljni; kajti obljuba sama še ne napolnuje praznih želodcev. Ako je tako prav, torej le tako naprej; bodemo videli, koliko učiteljev ostane v naši ljubi domovini! Zna biti,

da pride čas, ko bi se rada plača zboljšala, toda se ne bode mogla komu, in to zna biti v kratkem, ako pojde tako naprej, kakor je nastavljeno! Še nekaj te vprašam, dragi »Tovarš«: kje so tista tvoja vesela sporočila, ko si nam jih na zadnji strani svojega lista od 15. oktobra l. l. naznanil? Kdaj bo ta obljuba obrodila nam učiteljem željeni sad? Dragi bratje! Osoda nam še ni mila; torej le mirno čakajmo in terpimo, saj terpeti ni greh! Le nikaar še ne obupajmo, ampak stanovitno terkamo in prosimo; zna biti, da se nam vendar kedaj odpre boljša bodočnost! Sv. Evangelji, kateri se križev teden bere, pravi »Akoravno bi ne vstal, in mu ne dal zato, ko je njegov prijatelj; bo zavoljo njegove nadležnosti vstal, in mu dal, kolikor potrebuje!« Zna biti, da te besede; tudi nam učiteljem veljajo; torej le pogum! Z Bogom!

M. Kovšca.

Iz št. Jerneja. Prebravši zadnji list »Uč. Tovarša« od 1. svečana, posebno sestavek »Kako bi se ljudsko šolstvo povzdignilo« mislil sem marsikaj. Zares obračajo vsi izobraženi narodi naj večji pozor na ljudsko šolstvo, ter si po vsi moči in pravici prizadevajo, da bi si pridobili dobrih učiteljev ter kolikor mogoče skerbé, da se jim boljša njih materialno stanje itd. Potreba je tudi prenapolnjene šole razširiti, da se vstanovi še drugi razred in pošljejo enega ali še celo več učiteljev tje, kjer je veliko otrok za šolo vgodnih, in kjer jih tudi zares veliko hodi v šolo. Pri velikem številu učencev in pri gnječi v šoli gotovo ni mogoče vspešno ravnati in dobro napredovati. Prav je, da se skerbí za dobre učiteljske moči, ker po dobrih učiteljih je gotovo tudi šolstvo na dobri stopnji. Ravno nam Slovencem se rado očita, da smo še na nizki stopnji izobraženosti, in če se ne bode kmali pomagalo, bodo učitelji iskali si drugod služeb, in si tako svoje slabo stanje boljšali.

Mislili so učitelji, da bo jim vendar enkrat zasijalo milejše solnce, da dobijo nekaj več kervavo zaslužene plače, pa šlo je nam zopet lepo upanje po vodi. Šolska postava bi bila gotovo poterjena, ko bi se bila naredila na podlagi vladinega predloga. Narejena pa je bila le začasno in tudi prepoveršno za učitelje. Dobro bi bilo, ko bi tudi učitelji imeli svojega zagovornika v deželnem zboru, ker morajo tudi nastopne davke i. t. d. plačevati.

Imajo veliki posestniki svoje zagovornike, kmetijske občine svoje, mesta, tergi svoje, duhovniki, vradniki, odvetniki svoje, samo učitelji ga nimamo.

Ni čuda torej, da iz Kranjskega tako učitelji hité na sosedno Štajersko, ker so tam veliko boljše plačani. — Tudi v našem okraju smo zgubili pridnega in izverstnega g. Blaža Tr a m š e k - a, učitelja in okrajnega šolskega svetovalca, kateri se je v Videm preselil zarad boljše plače. Razpisana je volitev novega šolskega uda v okr. šolski svet izmed učiteljev, in povabljeni so vsi gg. učitelji kerškega okraja na 27. svečana t. l. ob 10. uri, si izmed gg. učiteljev izbrati sobrata, ki nas bo de na vse strani zastopal in nadomestoval. Pri tem važnem opravilu, ko bo gotovo vsaki učitelj premislil dobro, komu dá svoj glas, kateri ga bo de branil in izverstno zagovarjal pri priložnostih v okr. šolsk. svetu, bomo se tudi pogovarjali in za ta okraj določevali še o drugih šolskih zadevah.

J. Sajè.

Iz Ljubljane. V poslednjih sejah c. k. deželnega šolskega sveta so se med drugim obravnavale te-le reči: Sklep nekega okrajnega šolskega sveta, da bi zimskega polleta bolj odraščeni, poletnega polleta pa mlajši otroci hodili v šolo, se ni odobril, ker nasprotuje učnemu redu od 20. avg. 1870. l. — Telovadni nauk v tukajšnjem učiteljskem izobraževališču izročil se je učitelju telovadbe pri društvu »Sokola«. — Za zač. uč. namestnika pri c. k. vadnici postavljen je bil pripravnik g. Lipovec. — Na prošnjo nekega okrajnega šolskega sveta, da bi se zopet smela deliti šolska darila, je ministerstvo odgovorilo, da so šolska da-

čila povsod odpravljena, in se tedaj pod tem imenom ne smejo deliti, a dajati pa se smejo na koncu šolskega leta učencem šolski spominki in knjige ubogim učencem. — Služba učiteljke v dekliški šoli v Kamniku oddala se je zač. gospodič. M. Jekel. — Ker ministerstvo ni poterdilo začasne postave o pravnih razmerah ljudskih učiteljev na Kranjskem, se je ta postava z nekaterimi dodatki še enkrat poslala na Dunaj s prošnjo, da naj bi se predložila v naj višje poterjenje, ker pri Kranjskih učiteljih se sila narašča od dneva do dneva in zeló škoduje ljudskemu šolstvu. — Šestim učiteljem podelila se je pomoč od 15 do 50 gold.

— Drugo polovico šolskega leta začne se pri tukajšnjem učiteljskem izobraževališču izobraževalni tečaj za učitelje v mestu po 2 uri na teden. Razlagali bodo se zemljepisni, zgodovinski in naravoslovni nauki.

— Sprejemnice za ude slov. uč. društva so že natisnjene. Kdor jo želi, naj pošlje k pervosedniku po-njo.

Razpis služeb.

Po sklepu c. k. okrajnega šolskega svetovalstva tominskega se bodo te-le službe podelile: služba učiteljeva pri sv. Luciji na Mostu z letno plačo 400 gl.; služba učiteljeva v Breginji z letno plačo 300 gold., in služba učiteljice v Kobaridu z letno plačo 400 gold. Plače se bodo poviševale po namenu deželne postave od 10. marca l. 1870, št. 18.

Ako bi se novo šolsko poslopje, namesto v Breginji, v Sedlu zidalo, in bi breginjska občina v šolskih zadevah pod Sedlo spadala, moral bi učitelj imenovan za Breginj potem šolo v Sedlu prevzeti.

Prošnje s potrebnimi dokazi, sosebno s spričevali o pripravnosti za učiteljstvo naj se vložijo naj dalje do 27. marca t. l., in sicer pri dotičnih krajnih šolskih oblastnijah. Prošnje onih učiteljev, ki so že v službi, imajo se predložiti po poti predpostavljene okrajne šolske oblastnije.

C. k. okrajni šolski svet v Tominu 3. februarja 1872.

— Pri ljudski šoli v Bistrici v Bohinju je učiteljeva služba z letno plačo 290 gold. a. velj. razpisana.

Prošnje za podelitev te službe naj se do 18. svečana t. l. tū sim pošiljajo.

C. k. okrajni šolski svet v Radoljci 8. svečana 1872.

— V enorazredni ljudski šoli v Kočevski Reki (Rieg) z nemškim učnim jezikom je izpraznjena učiteljeva služba s 320 gold. 23 kr. letne plače in z užitkom ene njive. Prošnje za-njo naj se pošiljajo tū sim do 1. marca t. m.

C. k. okrajni šolski svet v Kočevji 8. februarja 1872.

— V Colu, v postojnskem okraji, je izpraznjena učiteljeva služba. Prošnje za-njo naj se oddajajo pri okrajnem šolskem svetu v Postojni do 20. februarja.

— Učiteljeva, orglarjeva in cerkvenikova služba v Zatičini s 350 gold. letne plače je izpraznjena. Prošnje za-njo naj se oddajajo pri okrajnem šolskem svetu v Litiji do koca t. m.

Poprava. V zadnjem „Tov.“ str. 47 v spisu „Z nad Vipave“, bere naj se (postava) od 14. maja 1868, ne pa 19. maja 1869.